

Miljödepartementet

Växjö kommuns yttrande över Miljödepartementets remiss av Naturvårdsverkets rapport: Redovisning av regeringsuppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken

Kommunstyrelsen har genom sitt arbetsutskott den 18 oktober beslutat att kommunen lämnar följande yttrande i ärendet.

Växjö kommun ställer sig positiv till Naturvårdsverkets rapport med förslag på ändringar och tillägg i förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:940). Förordningen innehåller bestämmelser om avgifter som ska betalas för kostnader som mark- och miljödomstolar och statliga förvaltningsmyndigheter har för prövning och tillsyn.

För en kommunal myndighet gäller enbart två paragrafer i förordningen, vilka handlar om betalning av avgift samt att beslut om avgift ska kunna gälla även om det överklagas. I övrigt beslutar kommunfullmäktige med stöd av 27 kapitlet i miljöbalken om taxa för kommunens (miljö- och hälsoskydds- nämndens) prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Naturvårdsverket tar upp grunderna för tillsynsavgift och dess konstruktion.

"Bestämmelserna i miljöbalken om avgift för tillsyn och prövning bygger på principen om att förorenaren ska betala. De allmänna principerna för uttag av avgifter har varit utgångspunkter i detta arbete (kommentar Naturvårds- verkets) med att föreslå avgifter och indelning av verksamheter i olika avgiftsnivåer. Dessa principer anger att avgifterna ska motsvaras av en tydlig motprestation från det allmänna, och bör som huvudregel ha full kostnadstäckning som ekonomiskt mål samt vara lättbegripliga och förutsebara.

I viss bemärkelse kan själva avgiftskonstruktionen, det vill säga hur en avgift har utformats, bidra till att motprestationen kan uppfattas som otydlig.

Avgifter är sällan, undantaget timavgifter, direktrelaterade till en mot- prestation i det enskilda fallet. Tillsyns- och prövningsavgifter är också i olika grad schabloniserade vilket innebär att motprestationen i motsvarande grad tillfaller ett avgiftskollektiv, det vill säga den grupp av betalare som kan kopplas till en viss avgiftsbelagd tjänst, snarare än den enskilda.

Enskilda verksamhetsutövare inom ett avgiftskollektiv får inte, och kan inte heller förvänta sig, en helt likvärdig motprestation.

En annan orsak till att motprestationen kan uppfattas som otydlig är att tillsyn, sett ur verksamhetsutövarens perspektiv, kan vara svår att bedöma omfattningen av.

Tillsynsavgiften avser inte enbart arbete som utförs i samband med tillsynsbesök på plats utan också annat arbete avseende regelefterlevnad som till exempel nedlagt arbete för granskning av miljörapporter, kontrollprogram och andra underlag, att begära in uppgifter, att bedöma om villkoren är tillräckliga, administration och att ge information och råd samt att handlägga klagomåls- och anmälningsärenden som rör verksamheten."

Naturvårdsverket föreslår att avgift för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter delas upp i ansökningsavgifter och tillsynsavgifter. Växjö kommun bedömer det som bra i och med att tydligheten då ökar.

Vidare föreslår Naturvårdsverket att avgiftsnivåerna höjs med 11% då nuvarande avgifter beslutades 2018. De höjer även den lägsta årliga tillsynsavgiften så att den motsvarar en arbetsdags tillsyn, det vill säga åtta timmar. Naturvårdsverket vill få ett uppdrag i föreskrifterna om att vart tredje år se över avgifterna och vid behov lämna ett underlag till regeringen om behov finns att justera eller införa nya avgifter. Länsstyrelserna föreslås att var tredje år lämna ett samordnat underlag till Naturvårdsverket om beräknad kostnad för varje tillsynstimme.

I arbetet med att föreslå nya tillsynsavgifter har länsstyrelserna utifrån Sveriges kommuners och regioners (SKR) sätt att beräkna timavgiften tagit fram en ny timavgift.

Naturvårdsverket föreslår även att särskild tillsynsavgift ska tas ut för nedlagd tillsyn då verksamhetsutövaren inte följer villkor i tillståndet eller bryter mot förelägganden/förbud med mera, vilket är i likhet med SKR:s underlag för kommunal taxa.

I SKR:s underlag till kommunal taxa har de utgått från förordningens avgifter och aktuell timavgift när antalet årliga tillsynstimmar per verksamhetskod bestämts. Nämndens bedömning är att eventuella förändringar av avgiftsnivåer för tillsynsavgifter (årsavgifter) för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter kan komma att innebära att även SKR:s underlag för kommunala taxan ändras.

Naturvårdsverket föreslår en ändring så att den årliga tillsynsavgiften ska tas ut vid varje kalenderårs utgång i stället för vid varje påbörjat kalenderår.

Statskontoret tar i sin rapport upp att frågan om förhandsbetalning varit uppe i tidigare utredningar och att förhandsbetalning skapar pedagogiska problem eftersom kontrollen utförs först efter det att avgiften har betalats.

Systemet för betalning av livsmedelskontroll har ändrats till att betalning ska ske i efterhand. Nämnden ser det som positivt att efterhandsbetalning införs.

Det är bra att kommunernas och statens sätt att beräkna kostnad per tillsynstimme och sätt att ta ut tillsynsavgifter är likartade.